

เวชระเบียนเป็นของใคร

รองศาสตราจารย์ นายแพทย์วิสูตร ฟองศิริไพบูลย์ พ.บ., วว. (นิติเวชศาสตร์)

ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

ได้มีการอ้างสิทธิในเวชระเบียนอย่างมากมาในปัจุบันนี้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยเองก็อ้างว่าตนเองเป็นเจ้าของสิทธิในเวชระเบียนเพราะว่าเป็นประวัติการป่วยเจ็บหรือการรับการดำเนินการทางการแพทย์ของตนเอง ส่วนสถานพยาบาลก็อ้างเช่นเดียวกันว่าเวชระเบียนต้องเป็นของสถานพยาบาลทั้งในภาครัฐและในภาคเอกชน เพราะเป็นผู้จัดทำเวชระเบียนตั้งแต่จัดหาวัสดุอุปกรณ์ กระทั่งบุคลากรที่เป็นผู้บันทึกล้วนแต่เป็นผู้ที่อยู่ภายใต้การมอบหมายงานของสถานพยาบาลทั้งสิ้น ในเรื่องนี้ฉันผู้รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเวชระเบียนบางท่านเคยให้ความเห็นว่า “ตัววัตถุเช่นกระดาษที่ใช้บันทึกนั้นเป็นของสถานพยาบาล ส่วนเนื้อหาในวัตถุนี้เป็นของผู้ป่วย” เมื่อฟังดูแล้วยังเป็นที่น่าสงสัยอย่างมากว่า ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงจะบริหารจัดการเวชระเบียนได้อย่างไร จะทำอย่างไรถ้าเจ้าของเนื้อหาในเวชระเบียนมาขอเนื้อหาแต่ไม่เอากระดาษที่บันทึก หรือถ้าจะใช้การถ่ายเช่น การถ่ายภาพ หรือการถ่ายสำเนาจะต้องหรือไม่

เวชระเบียน

เรื่องที่สำคัญยิ่งในทางการแพทย์คือประวัติของผู้ป่วยที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “เวชระเบียน” นั้นจัดทำขึ้นโดยฝ่ายสถานพยาบาลซึ่งอาจเป็นผู้บริหารสถานพยาบาลหรือบุคลากรทางการแพทย์นั่นเอง จึงต้องเข้าใจว่าเวชระเบียนคืออะไรหรือประกอบด้วยอะไรบ้างเสียก่อน ซึ่งในเรื่องนี้ได้มีการให้ความหมายไว้แม้ว่าจะไม่โดยตรงก็เป็นโดยอ้อม เช่น ความหมายของเวชระเบียนที่แพทยสภาได้ให้ไว้ แม้ว่าต่อมาจะถูกยกเลิกไปแล้วก็ตาม หรือเป็นไปตามความหมายอื่น เช่น เวชระเบียน

หมายถึง “รายงานคนไข้”^๑ หรือ เวชระเบียน หมายถึง “เอกสารเรื่องราวเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของผู้ป่วยซึ่งแพทย์ทำขึ้นไว้ประกอบการรักษาผู้ป่วย ได้แก่เอกสารดังต่อไปนี้ ๑) บัตรตรวจโรคภายนอก ๒) รายงานผู้ป่วยภายใน ดังนั้นเวชระเบียนจึงเป็นเอกสารหลายรายการรวมกันเป็นแฟ้ม หรือเป็นเล่มรวมเอกสารหลาย ๆ แผ่นเข้าด้วยกัน ซึ่งมีความสำคัญทางกฎหมาย”^๒

ข้อสงสัยในเรื่องเวชระเบียน

ข้อสงสัยในเรื่องเวชระเบียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการที่จะได้เวชระเบียนมาครอบครอง สิทธิที่จะทราบถึงข้อมูลในเวชระเบียนเป็นเรื่องที่เกิดการโต้แย้งกันอย่างมาก โดยเฉพาะการโต้แย้งระหว่าง “ฝ่ายสถานพยาบาล” (โรงพยาบาล) หรือ “ฝ่ายแพทย์” (แพทย์และบุคลากรทางการแพทย์) กับ “ฝ่ายผู้ป่วย” หรือ “ผู้มารับการดำเนินการทางการแพทย์อย่างหนึ่งอย่างใด” โดยประเด็นสำคัญที่มีการ “พิพาท” กันเสมอมาก็คือต่างฝ่ายต่างอ้างว่า “เวชระเบียนเป็นของตน” ซึ่งมีแพทย์จำนวนไม่น้อยที่มีความเห็นว่า เวชระเบียนเป็นของผู้ป่วย เพราะว่าได้มีการบันทึกเรื่องราวที่เกี่ยวกับการป่วยเจ็บโรค หรือสภาพความบกพร่องของร่างกาย อันมีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติการตรวจต่าง ๆ ของผู้ป่วย จึงสมควรยิ่งที่จะต้องเป็นของผู้ป่วย แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้ที่เห็นตรงข้ามโดยอาศัยหลักเกณฑ์ในเรื่องผู้ดำเนินการจัดทำ แรงงานที่ใช้ในการทำให้เกิดเป็นเวชระเบียน และทรัพยากรที่ใช้ในการจัดทำเวชระเบียน จึงสมควรเป็นของแพทย์หรือของสถานพยาบาลที่แพทย์ทำงานอยู่ ในเรื่องความเป็นเจ้าของนี้ ได้เคยมีความเห็นของอดีตเลขาธิการ

แพทยสภาให้ความเห็นในเรื่องความเป็นเจ้าของเวชระเบียนไว้ว่า “ตัววัสดุที่ใช้ในการจัดเก็บประวัติหรือคือเวชระเบียนนี้เป็นของสถานพยาบาล ส่วนเนื้อหาในเวชระเบียนนั้นเป็นผู้ป่วย”^๕ แต่ก็ได้ชี้ชัดว่าจะแบ่งสิทธิอย่างไร และยังมีความเห็นว่าเป็นของสถานพยาบาลหรือเป็นของแพทย์หรือผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสุขภาพร่วมกันแล้วแต่กรณีด้วย^๖

ความสำคัญของการเป็นเจ้าของเวชระเบียน

ประการสำคัญที่จะต้องทราบก็คือ ใครคือผู้มีสิทธิโดยแท้จริงในเวชระเบียนเพราะเมื่อเป็นของใครแล้วผู้นั้นก็ย่อมจะได้ “สิทธิ” ในการจัดการเกี่ยวกับเวชระเบียนนั้นไปด้วย โดยอาศัยหลักเกณฑ์ในทางแพ่งดำเนินการกับเวชระเบียนในฐานะที่เป็น “ทรัพย์สิน” นั้นเอง ซึ่งน่าจะนำไปตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์^๗ ความกระจ่างในเรื่องสภาพแห่งเวชระเบียนนั้นได้เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้เอง โดยการให้ความเห็นของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จากกรณีอุทธรณ์^๘ ที่เกิดขึ้น ดังนี้

กรณีอุทธรณ์

สถานพยาบาล (โรงพยาบาล) ของรัฐแห่งหนึ่งได้ถูกผู้ป่วยที่มาใช้บริการร้องขอ “เวชระเบียน” ของตนเองต่อสถานพยาบาลแห่งนั้น แต่เนื่องจากสถานพยาบาลแห่งนั้นได้ทำเวชระเบียนฉบับดังกล่าวสูญหายไปเนื่องจากเวชระเบียนมีผู้ยืมไปใช้ด้วยกันหลายฝ่ายทำให้หาไม่พบ อย่างไรก็ตามสถานพยาบาลดังกล่าวก็ได้ทำการแจ้งความร้องทุกข์โดยลงบันทึกประจำวันไว้กับสถานีตำรวจแห่งท้องที่ที่สถานพยาบาลตั้งอยู่เรียบร้อยแล้ว “เวชระเบียนสูญหายไป” แต่ผู้ป่วยก็ยังไม่พอใจกับเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้เพราะผู้ป่วยกำลังฟ้องร้องสถานพยาบาลแห่งนั้นในเรื่องมาตรฐานของการรักษาพยาบาลและเห็นว่าสถานพยาบาลต้องรับผิดชอบในเรื่องการสูญหายของเวชระเบียนที่ผู้ป่วยถือว่าเป็นสิทธิของตนเอง

สถานพยาบาลของรัฐแห่งนั้นจึงได้ทำเรื่องสอบถามไปยัง “คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ” ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร

ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ต่อมาเรื่องดังกล่าวได้ถูกส่งไปยัง “คณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ” ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้ตอบข้อหารือและส่งกลับให้กับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและได้ถูกตอบกลับมายังสถานพยาบาลที่ถาม ดังนี้

“คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยคณะกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เอกสารเวชระเบียนของผู้ป่วยที่มาใช้บริการรักษาที่โรงพยาบาล ถือว่าเป็นเอกสารของราชการ ซึ่งการเก็บเอกสารดังกล่าวต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖.....ฯ”

ประเด็นและข้อเท็จจริงที่ได้จากกรณีอุทธรณ์ข้างต้น

จากกรณีอุทธรณ์ข้างต้นทำให้ได้ทราบถึงรายละเอียด (วินิจัย) ถึงสิทธิใน “เวชระเบียน” โดยเป็นองค์กรของรัฐองค์แรกอันมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร ที่ได้วินิจัย “สิทธิในเวชระเบียน” โดยให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนจึงสมควรยิ่งที่จะต้องถือตามการวินิจัยนี้ อีกทั้งแพทย์ทุกคนรวมถึงผู้บริหารสถานพยาบาลจะต้องทราบไว้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการร้องขอและการดำเนินการกับเวชระเบียนต่อไป

สิทธิในเวชระเบียนตามความเห็นของ “คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ”

ความกระจ่างในเรื่อง “สิทธิของเวชระเบียน” ตามกรณีอุทธรณ์ข้างต้น อาจแบ่งพิจารณาเรื่องสิทธิเวชระเบียนได้เป็น ๒ กรณีใหญ่ ๆ คือ

๑. เวชระเบียนของสถานพยาบาลของรัฐ

จากผลการพิจารณาของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ ตามกรณีอุทธรณ์ข้างต้นทำให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งเกี่ยวกับ “สิทธิในเวชระเบียน” กล่าวคือ ในคำวินิจัยที่ว่า “เอกสารเวชระเบียนของผู้ป่วยที่มาใช้บริการรักษาที่โรงพยาบาลฯ ถือว่าเป็นเอกสารของราชการ”

“เอกสาร” ตามมาตรา ๑(๗) หมายความว่า กระดาษ หรือวัตถุอื่นใดซึ่งได้ทำให้ปรากฏความหมาย

ด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือแผนแบบอย่างอื่น จะเป็น
โดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพหรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่ง
ความหมายนั้น^๑

“เอกสารราชการ” มาตรา ๑(๘) หมายความว่า
เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่
และให้หมายความรวมถึง สำเนาของเอกสารนั้น ๆ ที่
เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย^๒

เมื่อเวชระเบียนเป็น “เอกสารของราชการ” ซึ่งนำ
จะเข้ากับการเป็น “เอกสารราชการ” นั้น การที่ผู้หนึ่งผู้ใด
จะมาอ้างเพื่อขอเอกสารดังกล่าวไปย่อมไม่อาจเป็นไปได้
การที่จะส่งมอบเวชระเบียนอันเป็นเอกสารของราชการ
ให้กับผู้อื่นหรือหน่วยงานอื่นได้นั้น จะต้องเป็นไปตาม
กรอบแห่งกฎหมายเท่านั้น เช่น การที่ศาลมีหมายเรียก
พยานเอกสาร (ขอเวชระเบียนมา) เป็นต้น

๒. เวชระเบียนของสถานพยาบาลเอกชน

เมื่อเทียบเคียงเวชระเบียนของสถานพยาบาล
ของรัฐที่กล่าวมาแล้วตามแนวทางการพิจารณาของ
คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ทำให้เห็น
ชัดเจนยิ่งว่า **“เวชระเบียนของสถานพยาบาลเอกชน
ต้องเป็นของสถานพยาบาลเอกชนนั้น”** อย่างหลัก
เฉียงมิได้เช่นเดียวกัน ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับความเป็น
จริงกรณีปรับเข้ากับเรื่อง “ลิขสิทธิ์” ในประเด็นงานอันมี
ลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมกับผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์
ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗^{๓,๔}

ผลแห่งการตีความเวชระเบียน

เมื่อมีการให้ความกระจ่างในสภาพแห่งเวช
ระเบียนแล้วจึงอาจพิจารณาผลแห่งการตีความเกี่ยวกับ
เวชระเบียนเพื่อความเข้าใจได้ง่าย ๆ ดังนี้

๑. เวชระเบียนของสถานพยาบาลของรัฐ

๑.๑ เมื่อ “เวชระเบียน” เป็น “เอกสารของ
ราชการ” แน่นนอนที่สุดว่า “เอกชน” หรือ “ปัจเจกชน”
ใด ๆ ย่อมไม่อาจอ้างความเป็นเจ้าของได้ ในที่นี้ย่อม
หมายความว่า เวชระเบียนเป็นของสถานพยาบาลของ
รัฐที่เป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีเวชระเบียนนั้น เช่น โรง
พยาบาล ก. จัดทำเวชระเบียนสำหรับผู้ป่วย เช่นนี้ เวช
ระเบียนดังกล่าวย่อมต้องเป็นของโรงพยาบาล ก. นั่นเอง

๑.๒ ไม่สามารถมอบเวชระเบียนอันเป็นเอกสาร
ของราชการให้กับผู้อื่นได้เว้นเสียแต่จะมีกฎหมายให้
อำนาจไว้ กรณีนี้หมายถึง การที่ นายแดง นายดำ จะมา
อ้างเอาเวชระเบียนว่าเป็นของตนและขอเวชระเบียนไป
เช่นนี้ ย่อมไม่อาจทำได้เพราะเวชระเบียนเป็นเอกสาร
ของราชการเสียแล้ว

อย่างไรก็ตาม เมื่อเป็นเอกสารของราชการย่อม
ต้องเข้าข่ายในเรื่อง การขอข้อมูลของราชการ ตามพระราช
บัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐^๕
นั่นเอง

“ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ” หมายความว่า
ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือความควบคุม
ดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารที่
เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยว
กับเอกชน

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูล
ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะส่วนตัวของบุคคล เช่น การ
ศึกษาฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม
หรือประวัติการทำงานบรรดาที่มีชื่อของผู้นั้นหรือมีเลข
หมายรหัสหรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น
ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูป
ถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ
สิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

มาตรา ๑๕

“ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่าง
หนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่
ของรัฐ**อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้** โดยคำนึงถึงการ
ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐประโยชน์
สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบ
กัน

..... ฯลฯ

(๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมาย
เสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้
ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดีการป้องกัน การปราบปราม
การทดสอบการตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูล
ข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

..... ฯลฯ

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

.....ฯลฯ”

มาตรา ๒๕

“ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน และเมื่อบุคคลนั้นมีคำขอเป็นหนังสือ หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้น จะต้องให้บุคคลนั้นหรือผู้กระทำการแทนบุคคลนั้นได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น และให้นำมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การเปิดเผยรายงานการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใด ถ้ากรณีมีเหตุอันควรเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเปิดเผยต่อเฉพาะแพทย์ที่บุคคลนั้นมอบหมายก็ได้

.....ฯลฯ”

ดังนั้นผู้ป่วยจึงมีสิทธิ ๒ ประการตามมาตรา ๒๕ คือ

ก. สิทธิที่จะได้รับการ “ตรวจดู” ในที่นี้หมายถึง การมาดูเอกสารคือเวชระเบียนนั่นเอง

ข. สิทธิที่จะขอสำเนาเวชระเบียนได้ แต่จะขอต้นฉบับจริงไม่ได้ เพราะฉบับจริงเป็นเอกสารของราชการเสียแล้ว การที่ให้เอกสารราชการไปกับเอกชน โดยที่ไม่มีกฎหมายรองรับ ย่อมถือว่าเป็นการนำเอาทรัพย์สินของทางราชการไปโดยไม่ชอบได้

ส่วนการที่จะให้นำมาตรา ๙ วรรคสอง และวรรคสามมาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเวชระเบียนไม่น่าจะใช้ได้ ดังนี้

.....ฯลฯ”

ข้อมูลข่าวสารที่จัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามวรรคหนึ่งถ้ามีส่วนที่ต้องห้ามมิให้เปิดเผยตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ อยู่ด้วย ให้ลบหรือตัดทอนหรือทำโดยประการอื่นใดที่ไม่เป็นการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนนั้น

บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารตามวรรคหนึ่งได้

ในกรณีที่สมควรหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จะวางหลักเกณฑ์เรียกค่าธรรมเนียมในการนั้นก็ได้ ในการนี้ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

.....ฯลฯ”

ทั้งนี้เพราะได้มีมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐^{๑๑} มาจำกัดสิทธิในประการนี้ไว้

“มาตรา ๗ ข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่น่าจะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคลนั้นโดยตรง หรือมีกฎหมายเฉพาะให้ต้องเปิดเผย แต่ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ผู้ใดจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการหรือกฎหมายอื่นเพื่อขอเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลที่ไม่ใช่ของตนไม่ได้”

๒. เวชระเบียนของสถานพยาบาลเอกชน

สำหรับเวชระเบียนของสถานพยาบาลเอกชนนั้น เมื่อปรับกับการตีความตามแนวทางข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นเอกสารของสถานพยาบาลเอกชนนั้นๆ และย่อมต้องได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายตั้งแต่รัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะ

มาตรา ๔๑^{๑๒}

“สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครองขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ”

การที่เป็นทรัพย์สินของสถานพยาบาลและถือได้ว่าสถานพยาบาลนั้นมี “กรรมสิทธิ” ในเวชระเบียนแห่งตน จึงพร้อมด้วยสิทธิตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนี้

มาตรา ๑๓๓๖^{๑๓}

“ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่ง

ทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย”

อีกทั้งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารของเอกชนหาได้ตกอยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐^๑ ไม่ การที่จะเปิดเผยข้อมูลออกไปจึงต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์ด้านจริยธรรมที่องค์กรวิชาชีพ คือ “แพทยสภา” ได้กำหนดไว้เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามสภาแห่งการบังคับของกฎเกณฑ์ด้านจริยธรรมจะมีเพียงโดยอ้อมเป็นไปตามกรอบแห่งจริยธรรม และไม้อาจนำกรอบแห่งจริยธรรมมาบังคับ หรือละเมิดซึ่งสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องกรรมสิทธิเนื่องจากเวชระเบียนย่อมเป็นทรัพย์สินของเอกชน สถานพยาบาลเอกชนจึงได้รับความคุ้มครองในเรื่องทรัพย์สินตามกฎหมายข้างต้นด้วย หมายความว่า แพทยสภาจะได้ออกกฎเกณฑ์ใน “คำประกาศสิทธิผู้ป่วย” แต่ก็ไม่อาจที่จะทำลายหลักในเรื่อง “กรรมสิทธิ” ในทรัพย์สินได้ เปรียบประดุจว่า แพทยสภาไม่อาจออกกฎเกณฑ์มาทำให้เครื่องวัดความดันทุกเครื่องเป็นของส่วนกลางเพราะเท่ากับไปทำลายหลักกรรมสิทธิของผู้เป็นเจ้าของนั่นเอง

สรุป

เวชระเบียนของสถานพยาบาลย่อมถือว่าเป็นเอกสารของสถานพยาบาลนั้น โดยถ้าเป็นเวชระเบียนในสถานพยาบาลของรัฐถือว่าเป็น “เอกสารราชการ” แต่ถ้าเป็นเวชระเบียนของเอกชนย่อมต้องเป็น “เอกสารของสถานพยาบาลเอกชนนั้น ๆ” ที่ผู้ป่วยไม่มีสิทธิเอาเวชระเบียนต้นฉบับไปได้ แต่อย่างใดก็ตามในสถานพยาบาลของราชการนั้นผู้ป่วยสามารถที่จะได้รับเวชระเบียนได้โดยอาศัยกฎหมายคือพระราชบัญญัติข้อมูล

ข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ในเรื่องการขอสำเนา ส่วนสถานพยาบาลเอกชนนั้นผู้ป่วยอาจอ้างอิงได้เพียงตามข้อ ๙ แห่งคำประกาศสิทธิผู้ป่วยเพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร (ในเวชระเบียนเฉพาะของผู้ป่วยเองได้) ซึ่งทางสถานพยาบาลอาจให้ผู้ป่วยรับทราบโดยทางวาจา การออกเป็นใบรับรองแพทย์ การสรุปรายงานในเวชระเบียน การให้สำเนาบางส่วนหรือทั้งหมด หรือโดยการให้ต้นฉบับจริงก็ได้แล้วแต่กรณี

เอกสารอ้างอิง

๑. พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ และแนวทางในการบันทึกเวชระเบียนผู้ป่วยสำหรับแพทย์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๔๒.
๒. อัฐ เกตุสิงห์. เวชระเบียนคืออะไร. วารสารกรมการแพทย์ ๒๕๑๕; ๑(๒):๓๑-๓๑.
๓. วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. ความสำคัญทางกฎหมายของเวชระเบียน. คลินิก ๒๕๔๒; ๕:๔๔๗-๔๕๐.
๔. ประมวล วรุตมเสน. (เลขาธิการแพทยสภา). การบรรยายเรื่อง “แพทย์กับการยุติการตั้งครรภ์ในเวชปฏิบัติ”. วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓. ณ ห้องประชุมชั้น ๑๒ โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ เวลา ๑๔.๐๐-๑๕.๐๐ น.
๕. วิสูตร ฟองศิริไพบูลย์. สิทธิในเวชระเบียน: ที่มาและกรรมสิทธิในเวชระเบียนและตัวอย่าง ๑ ราย. สารศิริราช ๒๕๔๔; ๕๓๓:๑๗๕-๑๘๐.
๖. นคร พจนนพวงษ์, พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑-๖. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นครหลวง, ๒๕๓๘.
๗. หนังสือที่ นร. ๐๑๐๗/๑๓๔๘ โดยคณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล เรื่อง ข้อหารือการดำเนินการกรณีเอกสารเวชระเบียนสูญหาย ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕.
๘. นคร พจนนพวงษ์, พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษา. ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญกิจ, ๒๕๓๘.
๙. เสถียร วิชัยลักษณ์, สืบวงศ์ วิชัยลักษณ์. พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์นิติเวช, ๒๕๓๘.
๑๐. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุตราไพศาล, ๒๕๔๒.
๑๑. พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๐. ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๔๐; ๑๒๔(๑๖ก):๑-๑๕.
๑๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐. ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๕๐; ๑๒๔(๑๖ก):๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๐:๑-๑๖.